

POROČILO O DELU INŠPEKTORATA RS ZA DELO ZA LETO 2009 – povzetek

Inšpektorat Republike Slovenije za delo je v letu 2009 opravljal inšpekcijski nadzor na področju delovnih razmerij, varnosti in zdravja pri delu ter tudi na področju socialnega varstva.

Inšpektorji vseh treh inšpekcij, ki delujejo v okviru Inšpektorata RS za delo: **Inšpekcija nadzora varnosti in zdravja pri delu, Inšpekcija nadzora delovnih razmerij in Socialna inšpekcija**, so v preteklem letu opravili **18.053 inšpekcijskih pregledov** različnih vrst (vključno z raziskanimi nezgodami pri delu) ter ob ugotovljenih pomanjkljivostih in nepravilnostih izrekli **9.690 različnih ukrepov** (odločb, odločb o prekršku, plačilnih nalogov, kazenskih ovadb, obdolžilnih predlogov).

Inšpekcijsko nadzorstvo so inšpektorji za delo tudi v letu 2009 izvajali v obliki rednih inšpekcijskih pregledov naključno izbranih subjektov, rednih in izrednih pregledov subjektov, izvedenih na podlagi pobud, kontrolnih inšpekcijskih pregledov v primerih naložene odprave nepravilnosti, usmerjenih akcij nadzora s področja delovnih razmerij in področja varnosti in zdravja pri delu, koordiniranih akcij ugotavljanja in preprečevanja zaposlovanja na črno in drugih skupnih akcij.

Na področju varnosti in zdravja pri delu so inšpektorji opravili **7.716 inšpekcijskih pregledov**, pri tem so ugotovili **15.542 kršitev**. Za ugotovljene nepravilnosti je bilo izrečenih **4.382 ukrepov**.

Na področju delovnih razmerij so opravili **9.965 pregledov** in pri tem ugotovili **6.013 kršitev**, na podlagi katerih je bilo izrečenih **5.281 različnih ukrepov**.

V letu 2009 je bilo izvedenih **17 usmerjenih akcij**, od tega 9 s področja nadzora varnosti in zdravja pri delu, 4 s področja nadzora delovnih razmerij ter 4 z obeh področij nadzora. Namen usmerjenih akcij je nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje in zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu pri delodajalcih v dejavnostih, v katerih se določene kršitve pogosteje ugotavljajo, oziroma se v akcijah preverja izvajanje določenega instituta delovnega prava pri delodajalcih.

V nadaljevanju povzemamo ugotovitve dveh usmerjenih akcij, ki sta se nanašali na trgovinsko dejavnost.

I. AKCIJA NADZORA NAD IZVAJANJEM DELOVNOPRAVNE ZAKONODAJE V TRGOVINSKI DEJAVNOSTI

Namen akcije je bil preveriti, ali delodajalci v tej dejavnosti upoštevajo določbe delovnopravne zakonodaje v zvezi z aktom o sistemizaciji oz. izjavi o varnosti (če delodajalec zaposluje manj kot deset delavcev), zaposlovanjem, opravljanjem dela na podlagi pogodb civilnega prava, v primerih obstoja elementov delovnega razmerja, delovnim časom, nočnim delom, vodenjem evidenc s področja dela ter zagotavljanjem odmorov in počitkov. Posebna pozornost je bila posvečena morebitni uporabi ter izvajanju instituta redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga. V okviru akcije je bilo opravljenih skupaj **233 pregledov in pregledanih 216 subjektov**.

Na podlagi opravljenih inšpekcijskih pregledov je bilo ugotovljenih 245 kršitev in izdanih 139 ukrepov.

Največ nepravilnosti so inšpektorji ugotovili v zvezi z izvajanjem Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti ter Zakona o delovnih razmerjih v zvezi s spoštovanjem določb, ki urejajo delovni čas.

Najpogostejše kršitve, ki so bile ugotovljene v okviru akcije:

- zaposlovanje (skupno 74 kršitev):
 - opustitev izročitev fotokopije prijave v obvezna zavarovanja delavca,
 - opustitev izročitve pisnega predloga pogodbe o zaposlitvi,
 - sklenitev pogodbe o zaposlitvi za določen čas izven primerov iz 1. odstavka 23. člena Zakona o delovnih razmerjih,
 - kršitve 29. člena Zakona o delovnih razmerjih, ki določa obvezne sestavine pogodbe o zaposlitvi,
- delovni čas (skupno 88 kršitev):
 - razporeditev delovnega časa nasprotju 147. členom Zakona o delovnih razmerjih,
 - neizdelane letne razporeditve delovnega časa,
 - določitev števila dni letnega dopusta,
- plačilo za delo (skupno 12 kršitev):
 - plačilo dodatkov k plači in povračil stroškov v zvezi z delom,
- vodenje evidenc (skupno 42 kršitev):
 - opustitev delodajalčeve obveznosti, da vodi, hrani oziroma posodablja evidence iz 12. člena Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti,
 - nepredložitev podatkov evidenc.

SPLOŠNA UGOTOVITEV AKCIJE, ki je navedena v poročilu:

»Glede na veliko število delavcev, zaposlenih v tej dejavnosti, večina inšpektorjev ugotavlja, da se **v primerjavi s preteklimi leti stanje** v zvezi s spoštovanjem delovnopravne zakonodaje **izboljšuje**.«

II. AKCIJA NADZORA NAD IZVAJANJEM PREDPISOV O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU NA BENCINSKIH SERVISIH

Osnovni namen nadzora je bilo ugotoviti ali:

- je delodajalec pridobil certifikat o skladnosti Elaborata eksplozijske ogroženosti in vgraditve Ex opreme,
- je delodajalec pridobil certifikat o skladnosti vzdrževanja Ex opreme,
- delodajalec ustrezno usposablja svoje delavce,
- delavci uporabljajo ustrezno osebno varovalno opremo glede na eksplozijska območja.

SPLOŠNA UGOTOVITEV AKCIJE, ki je navedena v poročilu:

»Z usmerjeno akcijo na bencinskih servisih smo ugotovili, da se je **stanje pri večjih delodajalcih izboljšalo in da so na podlagi naše prve akcije v letu 2004 na tem področju sistematično pristopili k urejanju področja protieksplozijske zaščite**. Za posamezne bencinske servise, ki ne bodo mogli izpolniti zahtev v zvezi s protieksplozijsko zaščito, se intenzivno razmišlja o ukinitvi oz. zaprtju ali njihovi temeljiti rekonstrukciji, saj ravno tako ne izpolnjujejo tudi zahtev okoljskih standardov. Za delodajalce bencinskih servisov, ki so pričeli z obratovanjem v zadnjem obdobju, se na splošno lahko ugotovi, da imajo več težav pri pridobivanju ustreznih certifikatov, in to predvsem zaradi finančnih in kadrovskih zahtev.«